

Til:

Rovviltnemnda i region 6
v/ Statsforvalteren i Trøndelag
sftlpost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Sak: 2022/11128

Dato: 04.06.2026

Høringsinnspill forvaltningsplan region 6 kapittel 2.1

NOAH – for dyrs rettigheter takker for muligheten til å komme med høringsinnspill til revidert kapittel 2.1 i forvaltningsplanen for rovdyr i region 6.

Innledende kommentarer

NOAH minner om at forvaltningen av bjørn og jerv må skje i tråd med naturmangfoldloven (nml), Bernkonvensjonen og den faglige kunnskapen om rovdyrenes økologi og bestandsstatus. Dette delkapittelet virker som et dårlig skjult forsøk på å skyte flere dyr – selv når de lave bestandsmålene ikke er oppfylt – og kunne legitimere det ved å henvise til forvaltningsplanen.

Forslaget slik det er utformet nå vil etter NOAHs syn være i strid med Bernkonvensjonen artikler 2, 4, 6 og 9 ettersom man senker terskelen for å skyte allerede sterkt truede arter, også innenfor forvaltningsområdene i «særlige tilfeller». Bjørn og jerv er oppført i konvensjonens vedlegg II over særlig beskyttede dyrearter. All form for tilsiktet drap av disse er forbudt, og det samme gjelder forstyrrelse av artene, særlig i yngle- og oppfostringsperioder. Forslaget fører til en generell senking av terskelen for «felling» som ikke er i tråd med unntakskriteriene i konvensjonen.

Forslaget er heller ikke i overensstemmelse med nml §§ 5, 8, 9 og 10, da man ikke har tatt hensyn til artenes langsiktige overlevelse og utbredelse, ei heller til den samlede belastningen de utsettes for eller effekten av jakt på bestandene.

Hovedprioriteten i forvaltningen må være å øke rovdyrbestandene slik at de ikke lenger er truet, og da må forvaltningsområdene tilpasses som etterspurt av Miljødirektoratet, NOAH og en rekke andre organisasjoner. Vi henviser til tidligere høringsvar og uttalelser i den forbindelse. NOAH ser med bekymring på at myndighetene skaper en forventning i visse deler av befolkningen om at det skal skytes rovdyr selv om det ikke finnes noen juridisk hjemmel for skyting. I forbindelse med saken om konvensjonsbrudd mot Norge, har Bernkonvensjonens stående komité og byrå gjentatte ganger bedt norske myndigheter om å prioritere ikke-dødelige tiltak i forvaltningen av store rovdyr.¹ Når rovviltnemnda kontinuerlig setter hovedfokuset på «felling» av rovdyr fremfor å finne andre løsninger, forskyver dette holdninger overfor dyr generelt i samfunnet. NOAH anbefaler at det rettes langt større fokus på å øke toleransen for tilstedeværelse av rovdyr i region 6. Det er sterkt forebyggende i henhold til konflikter med ville dyr at offentlige myndigheter gir informasjon og fremmer holdninger som skaper forståelse for artene, og toleranse for at også store rovdyr har rett til å eksistere. Dreping av rovdyr hjelper ikke for å skape mer toleranse for rovdyr, men kan ha motsatt effekt.²

NOAH vil dessuten understreke at et flertall i befolkningen er positive til rovdyr. Dette gjelder også flertallet av de som lever i områder med rovdyr. Hele 70 % av den norske befolkningen er enig i at «Norge har en forpliktelse til å sørge for at ingen dyr i norsk natur er utrydningstruet».³

Naturavtalen (Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework), som Norge har sluttet seg til, slår fast at landene innen 2030 skal forvalte samhandlingen mellom mennesker og ville dyr på en måte som minimerer konflikter og fremmer sameksistens. Avtalen understreker også behovet for å stanse menneskeskapt tilbakegang av arter og sikre levedyktige bestander av truede arter. De store rovdirene i Norge er en del av dette ansvaret. Rovdyrforvaltningen må i større grad baseres på kunnskap om sameksistens mellom mennesker og store rovdyr og dette bør gjenspeiles og utredes i forvaltningsplanen.

¹ <https://rm.coe.int/misc-e-2025-45-standing-committee-clean-final/488029d956>, avsn. 222; https://www.dyrsrettigheter.no/wp/wp-content/uploads/letter_bern-convention_complaint_2022-03_norway_wolf-culling-policy_april2026.pdf

² Santiago-Ávila, F. J., Chappell, R. J., & Treves, A. (2020). Liberalizing the killing of endangered wolves was associated with more disappearances of collared individuals in Wisconsin, USA. *Scientific reports*, 10(1), 1-14. Linnell, J. D. C. (2013). From conflict to coexistence: insights from multi-disciplinary research into the relationships between people, large carnivores and institutions. Istituto di Ecologia Applicata, Rome. Tilgjengelig på nett: https://iciepub.nina.no/pdf/634994155738977342_Task%204%20Conflict_coexistence_FINAL_DEF.pdf

³ Respons Analyse for NOAH 2019. <https://www.storerovdyr.no/fakta/opinion/>

NOAH vil minne om at det er ikke-dødelige forebyggende tiltak som har best dokumentert effekt i konflikter mellom beitebrukere og rovdyr.⁴ Det finnes ikke bevis for at skyting av rovdyr fungerer for å redusere konflikter mellom rovdyr og menneskelige interesser.⁵ Forskning viser derimot at ikke-selektiv felling av rovdyr ofte har begrenset og kortsiktig effekt fordi nye individer raskt vandrer inn i områdene.⁶ Dødelige tiltak kan også i noen tilfeller flytte problemet til nærliggende områder.⁷ Forebyggende tiltak er på sin side mer effektive i et langtidsperspektiv. Studier peker på at blant annet rovdyravvisende tiltak, tilsyn, tidlig nedsanking, bruk av vokterhunder og endring av dyreholdspraxis er mer effektive og bærekraftige løsninger.⁸ Videre er det lokale forhold, ikke antallet rovdyr, som spiller en nøkkelrolle for å redusere omfanget av tap til rovdyr,⁹ og nivået av tapene er betydelig påvirket av beitepraksis.¹⁰

Bjørn

NOAH støtter formuleringen om at det ikke skal åpnes for lisensfelling innenfor forvaltningsområdet når bestanden er under bestandsmålet, men mener dette også må gjelde beiteprioriterte områder. Det må legges større vekt på forebyggende tiltak og sameksistens fremfor skyting av truede rovdyr. Forslaget slår fast at det skal være «restriktiv» bruk av lisensfelling i beiteprioriterte områder så lenge bestanden ligger under bestandsmålet. NOAH mener dette ikke er tilstrekkelig. Når bestanden er under det regionale bestandsmålet, bør det ikke åpnes for lisensfelling overhodet.

Flere studier viser at skyting av bjørn kan ha alvorlige konsekvenser for bestandens utvikling og sosiale struktur, herunder destabilisering av bestandene og redusert ungeoverlevelse.¹¹ Økende jakttrykk og felling av bamser øker sannsynligheten for at binner møter nye bamser som ikke er

⁴ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.; Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M.L., Sillero-Zubiri, C. & Macdonald, D.W. (2011). "Mitigating carnivore-livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia". *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁵ <https://www.science.org/content/article/no-proof-shooting-predators-saves-livestock>

⁶ Fernández-Gil, A., Naves, J., Ordiz, A., Quevedo, M., Revilla, E. & Delibes, M. (2016). "Conflict misleads large carnivore management and conservation: brown bears and wolves in Spain". *PLoS ONE*, 11(3), e0151541.

⁷ Santiago-Avila, F.J., Cornman, A.M. & Treves, A. (2018). "Killing wolves to prevent predation on livestock may protect one farm but harm neighbors". *PLoS ONE*, 13(1), e0189729.

⁸ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M.L., Sillero-Zubiri, C. & Macdonald, D.W. (2011). "Mitigating carnivore-livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia". *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁹ Ibid.

¹⁰ Pimenta, V., Barroso, I., Boitani, L., & Beja, P. (2017). Wolf predation on cattle in Portugal: Assessing the effects of husbandry systems. *Biological Conservation*, 207, 17-26

¹¹ Swenson, J.E., Sandegren, F., Brunberg, S., Segerström, P. (2001). "Factors Associated with Loss of Brown Bear Cubs in Sweden", *Ursus*, 12, s. 69-80.

fedre til ungene, noe som øker risikoen for infanticid.^{12,13} «Felling» påvirker også reproduksjonen negativt ettersom jaktpress fører til at binner beholder ungene lenger, noe som reduserer reproduksjonstakten i bestanden.¹⁴ Dette er særlig alvorlig når bestanden allerede ligger under bestandsmålet. Det henvises også til utstrakt jakt på bjørn i Sverige – ifølge NINA-rapport 1952 vil avskytingen i Sverige sannsynligvis fortsette å påvirke den fremtidige bestandsutviklingen i regionen, og oppnåelse av bestandsmålet vil dermed sannsynligvis være mer avhengig av en økning i antallet binner i de vestre delene av forvaltningsområdet sammenlignet med områdene på grensen mot Sverige. Dersom oppnåelse av bestandsmålet i økende grad er avhengig av reproduksjon i de vestlige delene av forvaltningsområdet, bør dette reflekteres i arealforvaltningen gjennom ivaretagelse av tilstrekkelig store og sammenhengende forvaltningsområder som kan fungere som leve- og yngleområder for bjørn. Det bør derfor legges opp til en høy terskel for felling, også i beiteprioriterte områder der det finnes binner.

Jerv

Forslaget legger opp til lav terskel for skadefelling av jerv utenfor forvaltningsområdet også når bestanden er under bestandsmålet. NOAH mener dette er helt feil retning å ta. Så lenge jervebestanden er sterkt truet, og særlig når den i tillegg ligger under det regionale bestandsmålet, bør det ikke tillates skadefelling. Også her bør det i stedet legges langt større vekt på skadeforebyggende og ikke-letale tiltak. Formuleringen om «lav terskel» for skadefelling bør erstattes med et tydelig krav om at forebyggende tiltak skal prioriteres og være reelt forsøkt før «felling» vurderes.

Når det gjelder lisensfelling av jerv, mener NOAH at det ikke bør åpnes for lisensfelling innenfor eller utenfor forvaltningsområdet dersom det regionale eller fylkesvise bestandsmålet ikke er oppnådd. Forslaget om at rovviltnemnda kan gjøre unntak i «særlige tilfeller» innenfor forvaltningsområdet er i strid med Bernkonvensjonens artikkel 2 som forplikter statene til å prioritere økologiske hensyn over økonomiske interesser ved konflikt. Særlig når jervebestanden er sterkt truet og ligger under bestandsmålet, tilsier føre-var-prinsippet at hensynet til bestandens bevaringsstatus prioriteres, jf. nml § 9. Å åpne for skyting av en sterkt truet art innenfor det svært begrensede området den har lov til å være, vil også være i strid med artikkel 4 i Bernkonvensjonen. Når bestanden ligger under målet, må hensynet til bestandens overlevelse veie tyngst.

¹² Leclerc, M., Frank, S.C., Zedrosser, A., Swenson, J.E. & Pelletier, F. (2017). "Hunting promotes spatial reorganization and sexually selected infanticide". *Scientific Reports*, 7, 45222.

¹³ Gosselin, J., Leclerc, M., Zedrosser, A., Steyaert, S. M., Swenson, J. E., & Pelletier, F. (2017). Hunting promotes sexual conflict in brown bears. *Journal of Animal Ecology*, 86(1), 35-42.

¹⁴ Van de Walle, J. m.fl. (2018). "Hunting regulation favors slow life histories in a large carnivore". *Nature Communications*.

NOAH mener også at jervetispe med unger bør være unntatt fra tillatelser til skyting gjennom hele fellingsperioden, ikke bare frem til 9. september. Hensynet til ungenes overlevelse og bestandens reproduksjon tilsier at slike familiegrupper må ha et sterkere vern.

Konklusjon

Rovdyrforvaltningen må bygge på moderne kunnskap om rovdyrs økologi, biologiske behov og konfliktdempende / sameksistensfremmende tiltak. Dagens sterke fokus på skyting som virkemiddel er verken langsiktig, effektivt eller i samsvar med naturmangfoldloven eller Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen. Det foreslåtte kapittel 2.1 vil svekke truede arters vern ytterligere. NOAH ber om at delkapittelet endres slik at det ikke kan åpnes for lisensfelling eller skadefelling når bestandene er truet, og særlig når de ligger under bestandsmålene, og at ikke-dødelige og sameksistensfremmende tiltak prioriteres.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Hannah Sofie Aanonsen
Veterinær